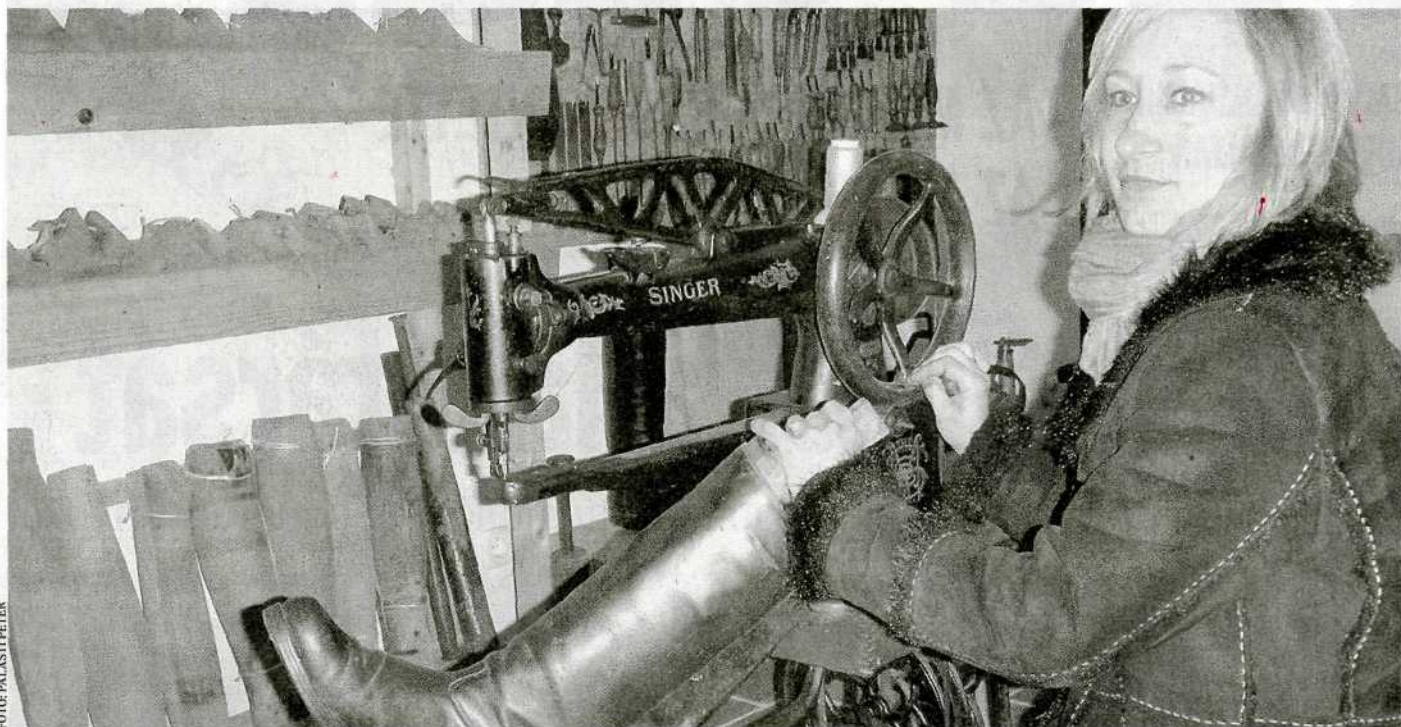

Suszterutcától a múzeumig

MÚLTIDÉZŐ Megmentett kaptafák és vallásról árulkodó csizmasarkok

Szabó Hédi a Kiskastélyban tavasszal nyíló új helytörténeti kiállítás legnagyobb varrógépénél, mellyel régen sok magyar csizmát is készítettek

Kisbéren valamikor a suszterek utcájának nevezték a Petőfiről elkereszteltet, mert olyan sok cipész- és csizmadiaműhely működött ott. Ma viszont már múzeumba kell menni ahhoz, hogy láthassuk régi munkaeszközeiket. Érdemes.

Palásti Péter

Bár hajdanán minden falunak volt legalább egy vargája, a kisbéri járás központjában azért voltak nagyobb számban, mert a ménesnél dolgozóknak sokkal több csizmára volt szükségük, mint másoknak. Mindezt Hegedűs Páltól, a város köztisztviselőjében álló helytörténészétől tudtuk meg, aki elmondta azt is, hogy a Kiskastély melléképületében berendezett - tavasztól a nagyközönség számára is megtekinthető kiállítás tárgyait régi szakemberektől illetve örökösöiktől sikerült megszerezniük.

Ennek ellenére nem tudtak egy komplett műhelyt berendezni, mert a legtöbb régi mester az államosítás előtt megsemmisítette munkaeszközeit.

Kaptafáikat eltűzelték, gépeiket ócskavasként értékesítették. Szerencsére azért jó néhány kaptafa, szerszám és spe-

ciális varrógép is megmenekült. Például az a legnagyobb Singer varrógép, mely egykor Jámbor Géza tulajdona volt, s azon még az 1980-as években is dolgozott.

Szólni kell Marák Ferenc komplett suszterasztaláról háromlábú székevel együtt, továbbá Mondok Géza édesapjának szerszámairól épp úgy, mint Csorna Józsefné cipőfelsőrész-készítő tűzőgépéről, melyek ugyancsak láthatók lesznek.

Ez utóbbi például a közel-múltban került vissza Budapestre.

Érdemes lesz szemügyre venni Horváth Ernő ványoló gépét is, amivel sok évvel ezelőtt megformázták az úgynevezett magyar csizmák fejrészét, amiket hajdanán egy bőrből csináltak.

Oldalt varrták össze, és nem volt külön jobb, illetve bal lábba csizma, bármelyiket felhúzhatták mindkét lábra. Ezzel szemben a XX. század ele-

jétől divatba jött nyugati csizmákat több bőrdarabból készítették, s nem csak a lovasok és a földtulajdonosok számára, hanem a városi polgároknak is.

Ráadásul nem csak a férfiaknak, hanem a nőknek szintén. Mэгhózzá úgy, hogy viselőjük vallása ugyancsak nyilvánvalóvá vált abból, hogy a csizmanak csak a sarka vagy a szára is piros volt-e. A többi érdekességet érdemes lesz a helyszínen tanulmányozni.

Zsinóros ruhákat készítő magyar szabók és angol divatot követő németek

HEGEDŰS PÁL beszélgetésünk végén nem csak a régi cipészek és csizmakészítő vargák alakját idézte fel, hanem azokét a női- és úri szabókat is, akiknek munkaeszközei ugyancsak megtekinthetők lesznek a Kiskastély melléképületében kialakított új múzeumban.

MEGTUDTUK TŐLE, hogy a városban egyaránt dolgoztak a mentés, zsinóros ruhákat készítő, úgynevezett magyar-, valamint a többség által német szabóként emlegetett mesterek, akik leggyakrabban az angol divatot követve varrtak öltönyöket, zakókat, de igény szerint még frakkokat is megrendelők számára. És nem csak a kisbérieknek, hanem a bábolnai ménes-

Hegedűs Pál helytörténész

nél dolgozók számára is rendszeresen dolgoztak. Pali bácsi elmondta továbbá, hogy Németh István volt a legutolsó magyar szabó mester Kisbéren, akinek a mai CBA-üzlet helyén volt egykor a műhelye a település központjában.

Ő AMERIKÁT is megjárta, de nem maradt ott, hanem jó másfél évtized elteltével hazaköltözött, s itthon hasznosította az óceán másik partján megszerzett ismereteit is.

OLYANNYIRA JÓL kamatoztatta sokoldalú tudását, hogy háromszoros aranydiplomás magyar szabó mesterré vált, s nem volt hozzá hasonló a környéken, de talán még az egész országban sem.